

3 (Sem-3/CBCS) SKT HC 3

2 0 2 1

(Held in 2022)

SANSKRIT

Paper : SKT-HC-3036

(Honours Course)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

**(Indian Social Institutions : Nature and
Concepts)**

(Marks : 20)

1. Answer the following questions : 1×4=4

अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

(a) How many basic social institutions are there?

सामाजिकसंस्थानस्य मूलविभागाः कति सन्ति?

(b) Write the name of one foreign writer who wrote memoir on India.

कस्यापि विदेशिनः लेखकस्य नाम लिख्यताम् यः भारतमाश्रित्य स्मृतिग्रन्थं विरचितवान्।

(c) How many Dharmasthānas are there?

कति धर्मस्थानानि सन्ति?

(d) Was there the system of polygamy in the Vedic society?

वेदकालीनसमाजे बहुविवाहस्य प्रचलनमासीत् किम्?

2. Answer the following questions :

2×3=6

निम्नलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

(a) What are the secondary institutions of 'family'?

'कुलस्य' गौणसंस्थानानि कानि?

(b) Write the names of two Smṛtis.

स्मृतिद्वयस्य नामनी लेखनीये।

(c) Write two sources of Dharma.

धर्मस्य उद्भवस्थानद्वयं लिख्यताम्।

3. What are the sources of Indian social institutions?
Discuss elaborately. 10

भारतीयसामाजिकसंस्थानस्य मूलानि कानि? सर्वं विस्तरेण आलोच्यताम्।

Or / अथवा

What are the different kinds of Dharma according to *Manusamhitā*? How is it different from *Yājñavalkyasmṛti*?

मनुसंहितानुसारेण धर्मस्य विभागाः के? याज्ञवल्क्यस्मृतितः अस्य किं पार्थक्यम्?

UNIT—II

(Structure of Society and Values of Life)

(Marks : 20)

4. Answer the following questions :

निम्नोक्तानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

- (a) How many Puruṣārthas are accepted? 1
पुरुषार्थः कति स्वीक्रियते?
- (b) Write the names of four Āśramas. 2
आश्रमचतुष्टयस्य नामानि लिख्यन्ताम्।
- (c) Mention how Varṇas are created according to the *R̥gveda*. 2
ऋग्वेदानुसारेण वर्णानां सृष्टिः कथमभवत् उल्लिख्यताम्।

5. Describe how castes originated from inter-caste marriage. 5

वर्णसंकरविवाहात् कथं वर्णानामुद्भवः अभवत् तद् वर्ण्यताम्।

6. What are the social rules for upgradation and down-gradation of caste system in India? 10

भारतीयवर्णव्यवस्थायां वर्णानाम् उत्कर्षः अपकर्षश्च कैः सामाजिकनियमैः जायेते?

Or / अथवा

Write an essay on sixteen Samskāras.

षोडशसंस्कारविषये एको निबन्धो विरच्यताम्।

UNIT—III

(Indian Polity : Origin and Development)

(Marks : 20)

7. Answer the following questions : 1×5=5

निम्नलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं देयम्—

(a) Who was first selected as king by the Gods?

देवाः कं प्रथमं नृपतिरूपेण वृत्तवन्तः?

(b) What is a Sabhā?

का नाम सभा?

(c) Who is the writer of 'Nītivākyaṃṛta'?

नीतिवाक्यामृतस्य रचयिता कः?

(d) In which Brāhmaṇa do you find the description of the coronation ceremony of a Samrāt?

सम्राजः राज्याभिषेकस्य वर्णना कस्मिन् ब्राह्मणग्रन्थे प्राप्यते?

(e) Write any one essential quality of a king.

राज्ञः अत्यावश्यकगुणानां मध्ये एको लिख्यताम्।

8. Write a short note on any one :

5

कस्यापि एकस्य टीका लेखनीया—

विशः ; सत्याग्रहः।

9. Who are the king-makers according to the Atharvaveda? Write a note on Ratnis.

10

अथर्ववेदानुसारेण राजकर्तारः के? रत्निविषये एका टीका लेखनीया।

Or / अथवा

Show your acquaintance with the Republic States in the Buddhist period.

बौद्धयुगे वर्तमानानां गणतन्त्राणां परिचयः प्रदेयः।

UNIT—IV

(Cardinal Theories and Thinkers of
Indian Polity)

(Marks : 20)

10. Write short notes on any two : 5×2=10

कस्यापि द्वयस्य टीका लिख्यताम्—

सप्तांगव्यवस्था ; उपायचतुर्विधः ; शक्तित्रयम्।

11. What is Śāḍgūṇya policy of war and peace?
Write elaborately. 10

सन्धि-विग्रहविषये षाड्गुण्यव्यवस्था का? सर्वं विस्तरेण
लिख्यताम्।

Or / अथवा

Write an essay on the life and works of Mahatma
Gandhi.

महात्मागान्धिमहाभागस्य जीवनं कृतिश्च अधिकृत्य एको निबन्धो
विरच्यताम्।

★ ★ ★